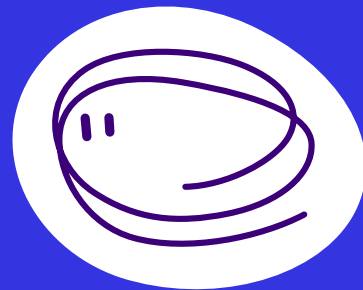

Läbipaistva riigi võimalused?

Ott Velsberg

Andmete juht

Digiriigi arengu osakond

Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

KRATT
Eesti
Tehisintellekt

bürokratt

Eesti positsioon maailmas

3.

Maailmas oleme e-valitsemises 3. kohal
(United Nations e-government Survey)

1.

Tugevaim avalike sektori digiteenuste osas ja e-valitsuse kasutajate osakaal üks suuremaid (93%)

2.

Teenuste kasutajakesksus Euroopas

7.

7. kohal digitaalmajanduse ja ühiskonna indeksis

5.

Euroopa Liidu avaandmete küpsustase

3.

Teenuste kaitsevõimekus ja küberintsidentidele reageerimisvõime

2.

Inimeste digioskused on kõrged

1.

Tugevaim digitaalse elukestva õppimise valmiduses

Meie nõrkused

EDU

Peame arendama digitaalsete õppevahendite kasutuselevõttu

DO

Digioskused ei vasta vajadustele, takistavad arengut ja vajavad arendamist

DA

Digiareng on aeglustunud

DQ

Andmete kvaliteeti ja leitavust peab parandama

LRÜ

Väga nõrgad 100 Mbit/s püsivõrgu lairibaühenduse kasutuselevõttus

KO

Pole võimalik õiguslikel põhjustel kasutada

DM

Andmehaldusega süstemaatiliselt ja läbimõeldult ei tegeleta

XV

Puuduvad x-tee või veebiteenused andmete tarbimiseks

Põhimõtted

- Kaitseme inimeste põhiõigusi.
- Hoiame eesti keelt ja kultuuri.
- Hoiame usaldusväärsust.
- Oleme tehnoloogianeutraalsed.
- Ehitame digiühiskonda koostöös.
- Oleme uuendusmeelsed.
- Oleme kliima- ja keskkonnahoidlikud.

Foto: Heiko Kruusi

Digiriigi valdkond 2030

EESMÄRK	Parim kogemus			
	ARENGUHÜPE			
	Üleminek sündmustepõhiste ja proaktiivsetele teenustele	Krativäeline riik	Inimkeskne digiriik	Roheline digiriik
ALUSTALAD	Avalike teenuste juhtimise ja kasutaja-keskuse juurutamine	Andmepõhine riigivalitsemine ja andmete taaskasutus	Tulevikukindlad digiriigi platvormid	Keskselt osutatud IT-alusteenused
	Uute lähenemisviiside pidev katsetamine	Avatud innovatsioon ja digiriigi kogukonna arendamine	Avaliku sektori digimuutuste võimendamine	Sihitud väliskoostöö

Inimkeskne digiriik

Eesmärk: Eesti on esimene riik maailmas, kus sul on kontroll oma andmete üle ning saad neid päriselt jagada.

Tegevused:

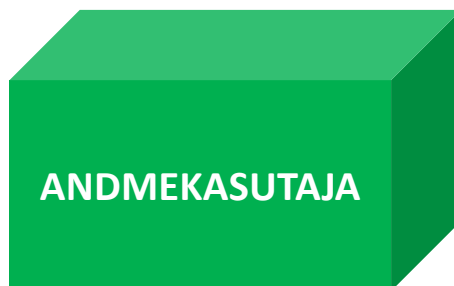
- Arendame riigiportaaalis välja võimaluse saada kõigist oma riigis käes hoitud andmetest terviklik ülevaade.
- Võtame riigiüleselt kasutusele andmejälgija, mida laiendatakse ettevõtjate andmetele.
- Võtame riigiüleselt kasutusele nõusolekuteenuse, sh laiendatakse ettevõtjate andmetele. Sealhulgas loome tehnilise võimaluse oma andmete kasutusse andmise pealt tulu teenida.

Nõusolekuteenus

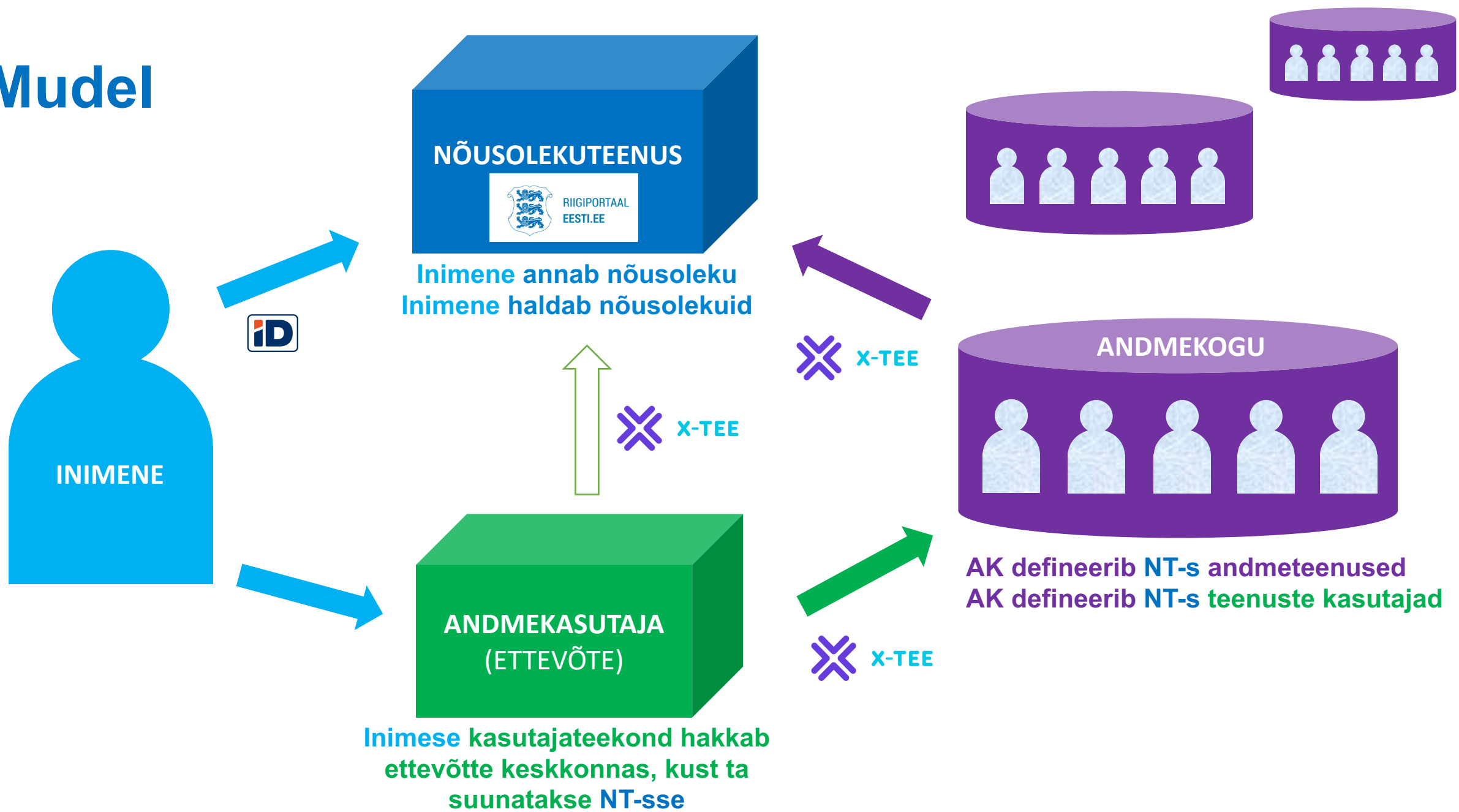
Riigi käes on palju isikuandmeid, mille põhjal on võimalik luua uusi teenuseid

Andmekogudes olevad isikuandmed on kogutud seaduse alusel ja neid ei tohi üldjuhul muuks otstarbeks kasutada, va kui on olemas **andmesubjekti nõusolek**

Nõusolekuteenuse abil on võimalik **inimestel** lubada **ettevõtetele** ligipääs enda riiklikes **andmekogudes** olevatele isikuandmetele

Mudel

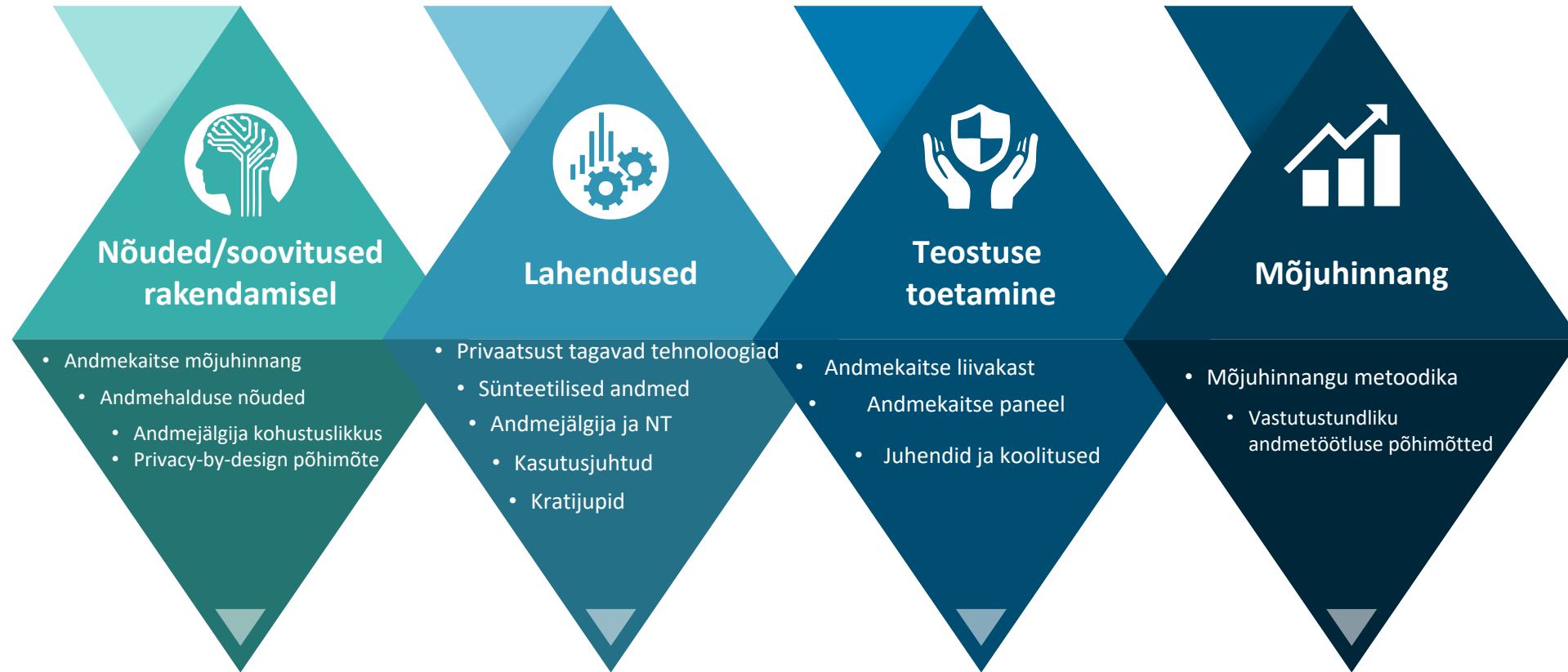
Andmepõhine riigivalitsemine ja andmete taaskasutus

Eesmärk: **Kõik riigi otsused tehakse kvaliteetsete andmete abil.**

Tegevused:

- Kõik riigi otsused teeme kvaliteetsete andmete abil. Andmete leitavus, kvaliteet ja kasutamise kiirus võimaldavad otsustajatele analüütilist otsustustuge ja protsesside tõhusamaks muutumist. Andmete ühekordse küsimise ja taaskasutamise põhimõte on rakendatud.
- Andmetest on olemas ajakohane ja terviklik ülevaade, seda nii andmekogude kui ka andmestike tasandil. Andmed on omavahel lingitavad.
- Privaatsustehnoloogia rakendamisega kasvab oluliselt isiku- ja tundlike andmete ohutu taaskasutus teenuste pakkumisel ja otsuste tegemisel.
- Avalik sektor on andmete kasutamisel läbipaistev. Avaliku sektori poolt tehtavate otsuste ja analüüside lähteandmed ning arvutuskäik on nii palju kui võimalik avalikustatud.

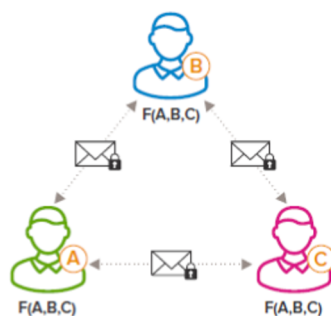
Eesti praegused ja planeeritavad tegevused

Näited võimalikest kasutusjuhtudest

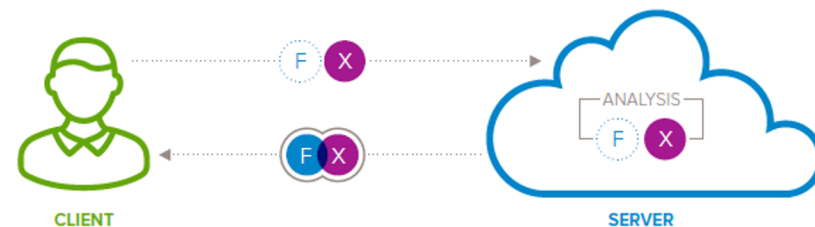

Central trusted authority

Secure multi-party machine learning

Turvaline mitme osapoole arvutus (**MPC**):
kombineeritud andmete arvutamine, ilma et oleks
vaja usaldusväärset kolmandat osapoolt ega
avaldada oma privaatset sisendit

Homomorfne krüpteerimine on krüptosüsteem, mille puhul üks osapool saab enda valdusesse krüpteeritud andmed ning saab nende andmetega tõhusalt sooritada erinevaid operatsioone. Operatsioone saab teha hoolimata sellest, et andmed jäävad krüpteerituks ning seega ei ole ka vajalik teada dekrüpteerimisvõtit.

Avatud innovatsioon ja digiriigi kogukonna arendamine

Eesmärk: Erasektor panustab tugevalt digiriigi innovatsiooni ja lahendused on maailma viidavad.

Tegevused:

- Laiendame digiriigi kogukonda ehk infovälja ja arendusse kaasatud riigiväliste ekspertide ringi ja vastavat ühistegevust.
- Loome, võtame kasutusele ja arendame edasi tööriistu ja platvorme taaskasutuseks ja koostööks, sh uuendatud riigi infosüsteemi tehniliste teenuste ja andmekogude haldussüsteem (RIHA), koodivaramu (ingl k *code repository*), jupivaramu (ingl k *artefactory*), pilvepõhised koostöörakendused jm.
- Viime ellu ja pidevalt uuendame andmete taaskasutuse tegevuskava eesmärgiga toetada andmete paremat kättesaadavust ja taaskasutust, sh konfidentsiaalsete andmete kasutamist teaduslikul eesmärgil, avaandmete kättesaadavust ja nõusolekupõhist andmete töötlemist.

Avaandmed

1. Avaandmed on see osa avalikust teabest, mis ei ole juurdepääsupiiranguga.
2. Avaandmeteks ei ole üksnes masinloetaval kujul andmed.
3. Avaandmeteks saavad olla ka isikuandmed. Kohaldub isikuandmete kaitse üldmäärus.
4. Seaduse alusel avalikustatavate isikuandmete osas võib eraelu puutumatuse kaitseks taaskasutamisele seada (tehnilisi) piiranguid

avaandmed.eesti.ee

883 andmestikku, 2212 teabevaldajat

Elanikkond ja
ühiskond

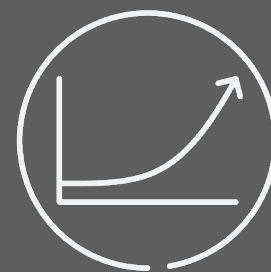
Energeetika

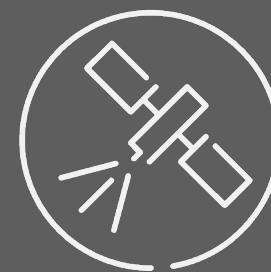
Haridus, kultuur
ja sport

Keskkond

Majandus ja
rahandus

Teadus ja
tehnoloogia

Piirkonnad ja
linnad

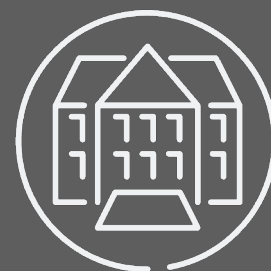
Põllumajandus,
kalandus,
metsandus ja
toiduained

Tervis

Transport

Valitsus ja avalik
sektor

Õigusemõistmine,
õigussüsteem ja
avalik turvalisus

Viimaste aastate olulisemad arengud

- **Eesti positsioon avaandmete küpsustasemel on oluliselt paranenud (2018 aastal olime veel ELis 27ndal kohal)**
- **Eesti turuväärtuseks hinnati 334M€**
- **Andmestike arv kasvanud pea kümme korda**
- Kokkulepitud avaandmete kirjelduse standard, kontrollitud koodiloendite kasutamine jm standardid
- **Kasutajakeskne lähenemine, era- ja kolmanda sektori kaasamine**
- Uuenenud avaandmete teabevärv
- KOV suunalise koostöövõrgustiku käivitamine, toe pakkumine

Aitäh!

kratid.ee
ott.velsberg@mk.m.ee